

Nåd vare med er och frid från Gud, vår far, och Herren Jesus Kristus!

Evangelietexten för andra söndagen i advent, Mark 1:14–15:

14 Efter att Johannes hade blivit fängslad kom Jesus till Galileen och förkunnade Guds evangelium. 15 Han sade: "Tiden är inne och Guds rike är nära. Omvänd er och tro på evangeliet!"

Herre, helga oss i sanningen. Ditt ord är sanning. Amen.

Adventstiden handlar om ankomst. Vi brukar säga att Jesus kommer på tre sätt: (1) han har kommit, alltså när han föddes som ett litet barn till världen; (2) han kommer till oss i dag genom Anden och Ordet; (3) han ska komma en dag på himlens skyar. I dagens tema, Bida tåligt Herrens tillkommelse, finns en anknytning till slutet av kyrkoåret, när vi tänker på Jesu ankomst till domen. Gemensamt för alla tre betraktelsesätt är: Guds rike är nära. I dag ska vi närmast uppehålla oss vid det andra: Jesus kommer till oss i dag genom sitt Ord. Tema för predikan: *Omvändelse och tro*.

Adventstiden är en tid av beredelse. En central person för beredelsen att möta Jesus är Johannes Döparen. Markus berättar om honom i början av sitt evangelium, där han först citerar Jesajas ord om budbäraren som ska bana väg för Herren (1:4f):

Johannes Döparen trädde fram i öknen och förkunnade omvändelsens dop till syndernas förlåtelse. Hela Judeens land och Jerusalems alla invånare kom ut till honom, och de bekände sina synder och döptes av honom i floden Jordan.

Det ingår inte i dagens text och ämne att undervisa om Johannes dop. Vi kan bara kort notera avsikten med dopet: det är inte bara bättringens dop, utan det är *bättringens dop till syndernas förlåtelse*, egentligen *in i (eis) syndernas förlåtelse*. Johannes predikade alltså också avlösning från synd, förutom att han bestraffade synden. Där finns alltså både lag och evangelium.

Det var en folkrörelse kring Döparen. Vi förundras kanske över ordalydelsen: Samlades

verkligen hela Judeens land och Jerusalems alla invånare omkring honom? Det är ett språkbruk som är typiskt för den tiden. Vi skulle säga ungefär som det hände för några år sedan: hela Vasa samlades på torget och protesterade mot att Vasa centralsjukhus inte skulle få full jour. Det var helt enkelt mängder av folk.

Hur länge Johannes var verksam får vi inte veta. Men Lukas berättar (kap 3) att han trädde fram vid en noggrant angiven tidpunkt. Det är inte helt lätt att exakt bestämma tiden, men det passar bäst in att det var åren 26–27. Hans verksamhet kan ha pågått något år innan han blev fängslad av Herodes Antipas. Jesus hade blivit döpt av Johannes och efter det hade han frestats av djävulen i Juda öken. Johannesevangeliet berättar att han en tid uppehöll sig i samma trakter som Döparen och också döpte via sina lärjungar. Men när Johannes hade satts i fängelse gick han till Galileen. Det är då vi kommer in i texten. Vi får nu lyssna till den kortaste predikan som Jesus har hållit – eller den kortaste återgivningen.

Guds rike är nära

Tiden är inne och Guds rike är nära. Omvänd er och tro på evangeliet!

Jesus predikar ungefär på samma sätt som Johannes Döparen. Han kungör att den tid som profeterna har talat om har kommit. Under 400 år hade ingen profet trätt fram. Det var Malaki som var den sista. Och han hade talat om att Elia ska komma tillbaka (Mal 4:5):

Se, jag ska sända er profeten Elia innan Herrens dag kommer, den stora och fruktansvärda.

Judarna funderade mycket på det här ordet om Elias återkomst. När ska han komma? Det dröjer så länge. Jesus säger tydligt vem som avses, nämligen Johannes Döparen (Matt 11:14). Han är den som skulle komma i Elias ande och kraft och bereda vägen för Jesus. Han predikade (Matt 3:2): *Omvänd er! Himmelriket är nära.*

Judarna använde ofta ordet himlen om Gud, för de aktade sig för att använda Guds heliga namn. Så det är samma sak när han talar om

himmelriket som när Markus skriver att *Guds rike är nära*. Ibland står det att Guds rike är mitt ibland er. Nu har alltså tiden blivit fullbordad, nu har Gud gripit in för att genomföra sin frälsning som han har talat om genom profeterna. Jesus är den som har kommit för att fullborda profetierna. Och han står nu mitt ibland dem. Det dallrar av förväntningar: Jesus gör tydligt anspråk på att vara den som Gud skulle sända, alltså den utlovade Messias. Han är här nu!

Omvänd er!

Vad är det som Johannes och Jesus menar med att folket ska omvända sig? Vad Johannes menade får vi veta i Matt 3:7–10:

Huggormsyngel! Vem har visat er att ni ska fly den kommande vredesdomen? Bär då sådan frukt som hör till omvändelsen. Och tro inte att ni kan säga inom er: Vi har Abraham till far. För jag säger er att Gud kan väcka upp barn till Abraham ur dessa stenar. Yxan är redan satt till roten på träden. Varje träd som inte bär god frukt huggs bort och kastas i elden.

Det här är samma anklagelse som Jesus tar upp i sitt samtal med judarna i Joh 8. De förlitade sig på att de var Abrahams barn. Men i sina hjärtan var de hårda som sten, ja rentav ormyngel. De var fulla av gift, och det giftet kom ut via deras tal och deras gärningar, som inte stämde med det som Mose lag egentligen ville driva fram. De var under domen, för fast de trodde sig vara rätta Abrahams barn var de djävulens barn genom sina hjärtans ondska. De var dömda, men nu erbjöds de räddning från den kommande vredesdomen: omvänd er!

Johannes gav också direkt vägledning om vad som hörde till omvändelsen. I Luk 3:10–14 säger han att de ska tänka på sin nästa: Den som har två tunikor ska dela med sig till den som ingen har, och den som har mat ska göra på samma sätt. Tullindrivarna ska inte kräva mer än vad som är bestämt. Soldaterna ska inte använda sin makt att pressa pengar av någon med våld utan nöja sig med sin lön. Det var liknande saker som Jesus tar upp i bergspredikan.

Både Johannes och Jesus predikar alltså en sträng lag. Folket kände till Mose lag, men de hade en ytlig uppfattning om den. De trodde att det räckte att de gjorde som lagen krävde till det yttre. Men de behövde omvändas för att kunna möta Gud. Omvändelse är inte bara att skala bort yttre synder, som att iakttä sabbaten, tvätta händerna vid rätt tidpunkt och äta rätt sorts mat. Omvändelse är sinnesändring. Det är hjärtats omskärelse, att få ett nytt hjärta av kött i stället för stenhjärtat, som Hesekiel säger. Och Hesekiel talar också om att Gud ska stänka rent vatten på dem så att de blir rena (Hes 36).

Det här är sådant som judarna kände till och när Johannes och Jesus sa att tiden nu hade kommit och att Guds rike var nära, då visste de att det gällde att göra sig beredd. Det var därför som stora skaror sökte sig till Johannes Döparen och blev döpta av honom. Nu stänktes vattnet på dem och de fick sina synder förlättna, med blicken på Honom som snart skulle frambära det fullkomliga offret för synden.

Vi har också orsak att nu särskilt under adventstiden rannsaka oss inför Guds lag: hur är det med vår kärlek till Gud och våra medmänniskor? Söker vi Guds rike först eller sätter vi våra egna behov i första hand? Gör vi det som vi tror att människorna ska uppskatta oss för, och bara så mycket som behövs, eller vill vi verkligen göra gott mot vår medmänniska utan att fråga efter vad vi kan få i gengäld? Nu när köphysterin tilltar och vi fokuserar på vad vi kan få och vad vi ska ge kan vi fråga hur mycket av det vi gör verkligen sker av kärlek till Gud och vår nästa, och hur mycket själviskhet som finns inblandad.

Johannes skarpa lagförkunnelse visade människorna att de var fel svängda i förhållande till Gud. De hade ryggen mot Gud och såg på sig själva. De behövde omvändas, de behövde vändas mot Gud och lyssna till hans ord.

När lagen predikas väcks både ilska och sorg. Ilska för att någon vågar anmärka på oss och döma oss. Sorg över att vi inser att vi verkligen inte håller måttet inför Guds allseende ögon. För vi drivs inte av sann kärlek i hjärtat. Allt gott vi gör är befläckt av vår köttsliga natur. Inför lagens anklagelser försöker vi krampaktigt försvara oss och hitta förmildran-

de omständigheter och ursäkter. Men vi behöver ändra vårt sinne. Vi behöver bekänna vår synd. Vi behöver vända om och lyssna när Jesus predikar. Och han kommer till dig med botemedlet för din sorg. Han säger:

Tro evangelium!

Evangelium betyder det glada budskapet. Jesus säger kort, att det glada budskapet som han inbjuder lyssnarna att tro är att Guds rike är nära, att tro på honom. Det är Honom själv det handlar om. Han vill visa att de ska se vem han är och att han har kommit för att fullborda de profetior som Gud gav för länge sedan. Texten som Jesaja berättade om, att det folk som vandrar i mörkret ska se ett stort ljus, och att ett barn ska födas som ska heta *Under, Rådgivare, Mäktig Gud, Evig Far och Fridsfurste* (Jes 9:6).

När vår blick flyttar bort från oss själva till att se på vad Gud gör för oss sker en omvändelse. Vi vänder från att ha ryggen mot Gud till att se honom, en sväng på 180°. Då ändrar vårt sinne från att uppehålla oss vid vad vi gör, och vad vi kan få för beröm för, till att se att Gud utan vår förskyllan handlar med oss av sin kärlek, av nåd, utan att vänta sig att vi ska vara värdiga att ta emot honom. Det är det glada budskapet. Det är evangelium.

Att tro handlar inte om någon egen gärning. Det handlar om att fästa blicken vid Jesus. Det finns många berättelser om hur Jesus prisar tron, just som den egenskapen att den inte utgår från vad människan kan eller presterar.

Vi kan ta den kananeiska kvinnan i trakten av Tyrus och Sidon, som bönföll Jesus om hjälp för sin dotter (Matt 15:21ff). Jesus verkade inte bry sig om henne. Men när hon var så efterhängsen prisade han hennes tro och botade hennes dotter. Hon hade inget själv att komma med, men hon såg bara Jesus. Han var hennes enda hopp. Det var hennes tro.

Eller den hedniska officeren som bad för sin tjänare (Matt 8:5ff). Han litade på att Jesus hade all makt och att han med ett ord kunde bota hans tjänare. Jesus sa att han inte har funnit en så stark tro ens i Israel. Det var Jesus som var föremålet för hans tro, inte han själv.

Det här är exempel på människor som var omvända till följd av ordet om Jesus. De hade hört om honom och de hade fäst sin blick vid honom. De hade insett att deras egna möjligheter var slut. De hade vänt om från sina egna förmenta möjligheter och börjat lita på Jesus.

De människor som Johannes Döparen och Jesus predikade för var belastade av en likgiltighet som hade cementerats under flera hundra år när inte löftet tycktes gå i uppfyllelse. De väntade på Messias, men han dröjde. De hade vant sig vid att man till det yttre levde enligt Mose lag, en vanefromhet som räckte till för dem. Samtidigt klagade de över romarnas förtryck och hoppades på att Messias skulle komma med en yttre befrielse. Att Messias skulle komma med ett nytt hjärta och omvändelse hade de glömt bort. Därför måste de omvändas till att tro evangelium: att se att Jesus från Nasaret verkligen var den Frälsare som deras fäder och de själva hade hoppats på.

Det är ganska mycket likt den tid vi lever i. Vi kristna väntar på att Jesus ska komma tillbaka. Men han dröjer. Risken är stor att vi inte orkar vänta. Vi blir likgiltiga och slöa och vänder tillbaka till omsorgen om de världsliga tingen. Och de flesta människor föraktar budskapet om hans återkomst. Petrus beskriver bra den här tiden i sitt andra brev (2 Pet 3:3f):

Framför allt ska ni veta att det i de sista dagarna kommer hånfulla människor som drivs av sina begär och som hånar er och säger: "Hur går det med löftet om hans återkomst? Sedan fäderna dog har ju allt fortsatt precis som det varit sedan skapelsens början."

Det har slagit mig hur lika man resonerar i vår tid, när jag läst de kommentarer som skrivits på Facebook till de annonser med kort och kraftig bibelundervisning som under några månader har publicerats på Biblicums sida. Det kommer en mängd hånfulla kommentarer. Texten:

"Lägg ner sagoboken och kom in i verkligheten."

Bibeln förlöjligas verkligen starkt i dag. Att komma och säga att något är sanning är inte populärt. Och säger du sedan att man blir

dömd om man inte tror, då väcks raseriet. Talet om yttersta domen är något som inte tilltalar människor, precis som Petrus skriver.

Nu är tiden inne att predika omvändelse och tro. Omvändelse från vår egoism, att vända blicken från oss själva mot Guds nåd i Kristus. Just i vår tid är människor olyckliga och rädda. De behöver en verklig fasthet och ett hopp, och det kan vi som kristna erbjuda. Det hoppet finns utanför oss och utanför den här världen. Det är varken Nato eller klimatåtgärder som ger hopp i mörkret, utan det är det stora ljuset som kom genom Jesus. Det är förkunnelsen om att vi som varit räddningslöst förlorade i synd och orättfärdighet har förlåtelse för våra synder genom den stora nåd som Gud bevisat oss i Kristus, då han gav sitt liv för oss på korset och uppstod till ett levande hopp, och som han låtit oss få delaktighet i genom att vi blivit döpta till hans död och uppståndelse.

Budskapet i dag är därför det samma som det som Jesus predikade: tro evangelium! Se på Jesus! Din synd är förlåten, den togs bort av Jesus på korset och kan inte mera anklaga dig. Vänta så tålmodigt på att Herren ska komma med den slutliga befrielsen från allt ont, i en stund när du inte väntar det. Han är nära.

Ja, kom till mig, o Jesus kär!
Mitt hjärta för dig öppet är.
Kom in med nåd och salighet
och bliv där kvar i evighet.
Hjälp, Jesus, mig till himlens ro,
att jag hos dig får evigt bo.
"Jag kommer snart, o kära själ."
Ja amen, kom, allt är nu väl.

Amen.